

ביקור בביתא ובחווזרה
עמ' 3

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 22 / 7 ביוני 2023

ממחאה המונית למאבק עקבי

עמ' 10

מכתבים למערכת

נמה לקחים מ'עלות השחר'

המבצע האחרון בעזה מאחורינו והמבצע הבא עוד לפנינו. ברצוני לשתף את הקוראים בכמה הערות קצרות על מבצע "מגן וחץ" ומדיניות הממשלה מול רצועת עזה.

את המבצע יזמה ישראל שבוע לאחר שהגיעה להסכמה על רגיעה עם הארגונים הפלסטיניים בעזה. כלומר, אנחנו היום בדיוק במקום שהיינו בו לפני המבצע, רק עם הרבה יותר מתים והרס.

אבל החזרנו את ההרתעה! בדיוק כמו שהחזרנו אותה במבצע "עלות השחר", אז הבטיח ראש הממשלה לפיד ש"המבצע החזיר לישראל את היוזמה, את ההרתעה וכל המטרות הושגו".

המבצע האחרון החל בחיסול שלושה בכירים בג'יהאד האיסלאמי. בתקיפות נהרגו שתיים מנשותיהם, שלושה מילדיהם, בני 4, 8 ו-12, וחמישה משכניהם. דמינו רגע שעכשיו, לאחר שהוסכם על רגיעה, הג'יהאד האיסלאמי היה יורה טיל על ביתו של הרמטכ"ל ומחסל אותו, את אשתו ואת ארבעת ילדיו. ומה אם, לאחר הירי, היה הג'יהאד מתפאר ב"פעולה ממוקדת", למרות שהיא גבתה את חייהם של אזרחים וילדים? ח"כ עמיחי אליהו מ"עוצמה יהודית" הסביר לאחר מכן שאנחנו עם שלא יפגע בזכו, אבל אם הזכור יציק לו "צריך להרוג את הזכור וגם את הילדים שלו". זה אולי נשמע מחריד, אבל מה ההבדל בין מה שאמר אליהו לבין המדיניות בפועל?

המדיניות הישראלית כיום היא מדיניות של סבבי לחימה תקופתיים וביניהם סגר חונק. אנחנו אוכפים סגר על הרצועה מאז 2005. אנחנו מגבילים כניסה ויציאה של אנשים וסחורות, שולטים במרחב האווירי והימי ואפילו במרחב הדיגיטלי ובמרשם האוכלוסין. עזה תמיד נמצאת על הקצה – עם אבטלה בשמים ומים שאינם ראויים לשתיה.

אז אמנם אין לנו כוחות קבע בתוך הרצועה, אבל מסתבר שאפשר לשלוט על אזור גם מבחוץ. ביטחון זה לא הביא לנו. מספרים לנו שכל מה שאפשר לצפות לו מול עזה הוא "הרתעה". ההרתעה היא תמיד זמנית, תמיד נשחקת, תמיד צריך לרכוש אותה מחדש בדם. בשמה, למשל, הופגזו מהאוויר ילדים בני ארבע ושש. הרתעה זמנית היא כל מה שמוטם תוכנן להשיג והשיג.

חברי הממשלה מצהירים שאי אפשר לסבול מציאות של טילים על הדרום, אבל זו בדיוק המציאות שהם פועלים לשמר. והם עושים זאת כי הפקרתם של תושבי עוטף עזה היא עבורם מחיר פשוט לשלם בשם שימור השליטה שלנו בפלסטינים.

במקום להצדיע בכל סבב חדש, במקום ליפול כמו פתים לעוד דיבורים מקושקשים בדבר הרתעה, "אין מנוס" וצורך "לקצור את הדשא", הגיע הזמן לדרוש מהמנהיגים שלנו תשובות. לכל הפחות לדרוש מהם לא להסתפק באמירה החלולה ש"לא נסכים לטילים על הדרום". ודאי שנסכים. אנחנו מסכימים לכך כבר כמעט עשרים שנה.

אבנר גבריהו, מנכ"ל שותף של שוברים שתיקה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
 או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

המדינה זו הוא, ההסתדרות היא אני

"אני רואה את מה שקורה ברחובות. העם מפולג. אם חפצי חיים אנחנו, ואם אנחנו רוצים לעמוד באתגרים שבפני המדינה, אנחנו צריכים לכידות חברתית. בלעדיה יהיה בלתי אפשרי. אם נמשיך עם השבטיות, זה יהיה קשה. אדם אחד צריך להוביל: זהו ראש הממשלה. כמו שאני מוביל בהסתדרות בשותפות מתוך מכנה משותף, כשהמדינה מעל הכול – גם ראש הממשלה צריך להתעשת".

יו"ר ההסתדרות ארנון בר-דוד באוניברסיטת רייכמן, 24.5

בין עכו לדובאי

"צעיר ערבי מהעיר שלי, עכו, נרצח בארץ זרה, דובאי. משטרת דובאי לא טענה שהנרצח מוכר לה, או שידעה מי איים עליו/רצה לרצוח אותו ובכל זאת עצרה חשודים תוך שעותיים. משטרת ישראל לא מצליחה לפענח יותר מ-2% מהרציחות מתחילת השנה. או שתודה שאין לה כל רצון לעשות זאת או שתלך ללמוד ממשטרת דובאי".

ציוץ של ח"כ עאידה תומא-סלימאן, 25.5

עבאס לא למד דבר ולא שכח דבר

"רע"ס, הדגיש ח"כ מנסור עבאס, 'אינה שוללת גם היום שותפות בממשלה רחבה עם הימין'. הוא לא נקב בשום הסתייגות. לא מבצאל סמוטריץ' ומבן גביר. גם לא מנתניהו".

יסי ורטו, "הארץ", 25.5

למה לא כדאי להבריז משיעורי חשבון

"ברכבת המהירה מרבאט לטנג'יר. 300 קמ"ש, 250 ק"מ בשעה ורבע. בקרוב אצלנו, צייצה שרת התחבורה מיירי רגב ממרוקו והדליקה את הרשת. שהרי רכבת שנוסעת ב-300 קמ"ש, מדוע תזדקק לשעה ורבע כדי לעבור מרחק של 250 ק"מ?".

אודי עציון "וואלה", 30.5

ראיה נוספת לחשיבותם של לימודי ליבה

"ח"כ לימור סון הר מלך (עוצמה יהודית) נאמה במליאת הכנסת וסיפרה את סיפור סבתה שעלתה מעיראק, בשיבה לציון 82 שנים לאירועי הפרהוד. אלא שחלק מדבריה היו ציטוט של ניצול בשם יוסף נמרודי, הלוקח מוויקיפדיה. 'סבתא שלי סיפרה כי מבעד לחלון בית הכנסת שמענו רעשים, ראינו עשרות אנשים חמושים בסכינים, גרזנים וכלי ירי, חלקם סחב חפצים ורהיטים שבזז מבתי היהודים', סיפרה חברת הכנסת והמשיכה באותו תיאור בדיוק כפי שמופיע בוויקיפדיה".

סיון חילאי, "חיינט", 1.6

האפרטהייד שמאחורי הרפורמה

"ערבים קונים דירות ביישובים יהודיים בגליל וזה גורם לעזיבה של יהודים את הערים הללו, כי הם לא מוכנים לגור עם ערבים. צריך לדאוג לכך שבבית המשפט העליון יהיו שופטים שיבינו את זה".

שר המשפטים יריב לוין, ערוץ 11, 29.5

רשמים מביקור בשתי עיירות פלסטיניות בגדה ביתא וחוארה במתקפה מתמשכת

לאורך 5.5 הקילומטרים של קטע כביש זה הן להתנחלויות איתמר מזה ויצהר מזה.

הנסיעה לאורך הרחוב הראשי בחוארה קשה ומדכאת. חנויות רבות סגורות, תנועת האנשים דלילה. ביציאה לכביש 60 העובר בחוארה ומחבר את שכם לרמאללה (וגם את תפוח ליצהר, עד שייסלל הכביש החדש) הוקם מחסום. מאז יום הפרעות כל הסמטאות המחברות בין השכונות סגורות לנסיעת מכונות, ולשתי היציאות שנותרו פתוחות אפשר להגיע בדרכים מפותלות העוקפות את החסימות.

גם לעיריית חוארה הגענו ספונטנית ובלי תיאומים. התקבלנו בחיוך בידי עובדת בעירייה. גם היא, כמו כל בני שיחנו, ביקשה לדבר בעילום שם. שמענו מפה כי בשל מיקומה, בין שכם שבדרום לרמאללה שבצפון הגדה, סובלת חוארה מזה שנים ארוכות מהתנחלויות של מתנחלים הצופים בה ממעלה הגבעה, ובחסות הצבא יורדים אליה ואל מטעי הזיתים שלה כדי להרוס ולחבל. כוונת המתנחלים, לדבריה, היא להרוס את כלכלת חוארה, ואמנם הם הצליחו להפוך רחוב תוסס לרחוב גוסס. לאחר הפרעות נעזבו חנויות רבות שהושכרו לשוכרים שמחוך לעיריה, ומאז הן סגורות.

לגדל ילדים בחוארה

לא ברור עדיין כמה ילדים בחוארה סובלים מפחדים ומסיסוטים כתוצאה מהפרעות. בת שיחנו מספרת על אישה שביתה הועלה באש, והיא הרטיבה את עצמה כדי להוציא מהבית הבורר את שני בניה, בני 10 ו-11. מאז סובלים שניהם מגמגום. בעיה נוספת המעסיקה את ההורים היא הצורך ללוות את ילדיהם לבתי הספר, מפחד המתנחלים. היא מצביעה לעבר גבעה הנראית מן החלון ולגלגל הענק שבראשה, ומספרת כי פעל שם גן שעשועים לילדי חוארה וסביבתה, עד שגם הוא הוצת ונהרס בידי מתנחלים. אבל הילדים מתאוששים, היא מעודדת אותנו, "תופסים אומץ" מידי פעם, ואפילו מתגרים בחיילים הרודפים אחריהם.

שאלנו גבר מבוגר שישב בחדר עם נכדו הקטן ושתק כל זמן שיחתנו, אם נגרמו לו נזקים בפרעות. הוא מספר שהוא שף ובעלים של קייטרינג, שהתכונן בפברואר לחודש הרמדאן שחל השנה במאוס-אפרייל. בעקבות הפרעות הוא הפסיד כ-80% מהארוחות שהכין אך לא הצליח לספק ללקוחותיו. להערכתו, מדובר בהפסד של כ-40 אלף שקל, במקום רווח צפוי בחודש הרמדאן של כ-60 אלף שקל. כיום הוא מחוסר עבודה. לדבריו, כ-500 בתי עסק הפסידו בגלל הפרעות לא פחות מ-3 מיליון שקל.

כמה מהתושבים שנפגעו קיבלו "פיצוי" מכספי התרומות שנאספו עבורם, אך רובם מתקשים להתאושש. מה שמקשה עוד יותר על החיים היא התופעה הבלתי נסבלת של סגירת העיירה כולה במקרה של תקרית כלשהי. אין נקודה בתוך חוארה, הוא מוסיף, שהצבא והמתנחלים לא פולשים אליה. "שום כוח שבעולם לא יזיז אותנו מכאן", מסכמת עובדת העירייה, בעודה מלווה אותנו לדלת.

חדוה ישכר

בחלוף כארבעה חודשים מאז הפרעות שעשו מתנחלים בחוארה, ובעקבות ידיעות בדבר מחסומים חדשים שמקים הצבא ביציאות מן העיירות שהותקפו, התלוויתי למיקי פיישר, חברת מחסום-ווטש, לביקור בביתא ובחוארה. הפוגרום ארע ב-26 בפברואר, כאשר מאות פעילי ימין קיצוני התפרעו במשך שעות ארוכות בחוארה בעקבות הריגתם של האחים הלל ויגל יניב מהתנחלות הר ברכה, שנשעו במכוניתם על כביש 60 העובר בלב העיירה. בתים ומכוניות הוצתו; עשרות בני אדם נפצעו, והמונים נפגעו משאיפת עשן. גם בבורין התפרעו מתנחלים, ובזעזוע נרצח סאמח אל-אקטש.

עוצרים אמבולנסים במחסום

ככביש הכניסה לביתא הוצב לאחר יום הפרעות מחסום בטון ולידו 3 או 4 חיילים חמושים. כאשר הגענו, בסביבות 10 בבוקר, הייתה הדרך פנויה. נעזרנו בכישורי התרגום של מוסטפא ע', שגם הסיע אותנו, כדי לשוחח עם אחדים מעובדי העירייה. לדבריהם, עד פברואר היו בעיירה חמש או שש דרכי יציאה וכניסה, אך מאז הן נחסמו בידי הצבא, והתושבים נאלצים לעבור דרך המחסום שביציאה האחת שנותרה להם, מה שגורם לעיכובים ממושכים ולפקקי תנועה.

הכביש המזרחי המוביל לעקבה פתוח ומשמש כדרך חלופית לנוסעים לצומת תפוח. למרות שהחלופה מוסיפה לנסיעה כ-10 ק"מ, רבים מעדיפים לנסוע בה כדי לחסוך לעצמם את זמן ההמתנה הבלתי נמנע במחסום. עיקר המשתמשים בדרך זאת הם אמבולנסים ומכוניות שמסיעות חולים. גם הם מעוכבים במחסום בטענה של בדיקת ניירת עשר דקות או יותר, אפילו במקרי חירום, ובמיוחד כשהנוסעים הם צעירים. שגרת חיים משובשת תחת שליטה צבאית ומתנחלית הדוקה היא מציאות מוכרת בעיירות ובכפרי האזור, אך בחודשים האחרונים היא מתהדקת עוד יותר.

אחד מבני שיחנו סיפר כי הצבא נכנס לבתי העיירה כמה פעמים בשבוע לחיפושים ולמעצרים. רק הלילה, אמר, החרים חיילים מכונית של צעיר פלסטיני שנכנס לביתא ועצרו אותו. למה? לא ידוע. זה קורה כל הזמן. חיילים עוצרים מכוניות, לוקחים טלפונים ועוברים על התמונות והפוסטים שפרסמו הנוסעים ברשתות החברתיות.

כביש אפרטהייד

ביציאה מביתא לכיוון חוארה נסענו על תוואי כביש "עוקף חוארה", המתוכנן ככביש אפרטהייד שיעבור מצומת תפוח להתנחלויות איתמר ויצהר. 90% מהכביש, תאמר לנו עוד מעט סגנית ראש המועצה, עוברים על אדמות חוארה, ואפשר כבר לראות איך תוואי הכביש הרחב חוצה את מטעי הזיתים של העיירה שיאבדו לבעליהם עם השלמתו. בסרטון ההדמיה המוצג באתר המועצה האזורית שומרון נראה הכביש הדו-מסלולי בשני כיווניו, כשהוא חולף בשאננות בין גבעות מעוגלות שעצי זית מטופחים מקשטים אותן, על גשריו, מחלפיו, מעבריו והמפלסים שיפרידו בינו לבין הכבישים הישנים שמתחתיו. בשטח נראים חלקים מחומת ההפרדה המוקמת בין העיירה והכפרים הפלסטינים לבין הכביש החולף לידם, שהם יהיו מנועים מלהשתמש בו. היציאות היחידות

למיגור הפשיעה בחברה הערבית

חברי הכנסת מסיעת חד"ש-תע"ל נפגשו השבוע (5.6) בכנסת עם ראש הממשלה בנימין נתניהו. בפגישה דרשו את פיתורי השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר ומסרו לנתניהו תוכנית בת 12 נקודות למיגור הפשע בחברה הערבית. בפגישה סוכם בדבר הקמת ועדת היגוי למגור הערבי בראשות ראש הממשלה, שתפקידה לתכלל את כלל זרועות הממשלה המטפלות בחברה הערבית, לרבות הטיפול בפשיעה. "עכשיו נטל ההוכחה על הממשלה כולה ועל העומד בראשה", מסרו נציגי הסיעה בתום הפגישה. יצוין שגם חברי הכנסת של סיעת רע"מ הוזמנו לפגישה, אך סירבו להשתתף בה.

יו"ר חד"ש-תע"ל, ח"כ איימן עודה, אמר בסיום הפגישה: "אנחנו לא תולים תקוות בדיבורים בעלמא, המבחן יהיה מבחן התוצאה. בימים בהם נרצחים 90 אזרחים ערבים בחצי שנה בלבד, אנחנו לא יכולים לפסול שום אפשרות, אפילו להיפגש עם נתניהו. חובתנו לעמוד בחזית מאוחדת למען הציבור שלנו". לדבריו, "אין לנו אומון בנתניהו ומעולם לא נתנו בו אומון. אבל נעשה הכל כדי לנצח את הפשיעה, גם כאשר הסיכוי קטן. נתניהו הכריז שיעמוד באופן אישי בראש וועדה למלחמה בפשיעה. זו דרישה שלנו. הוא התחייב ללמוד את שאר הדרישות שלנו בכובד ראש ולהחזיר לנו תשובה. הדיון בישיבה ארך שעותיים. נמשיך ללחוץ ולפקח בעקביות, ביטחוניות ובשקיפות".

במסמך 12 הנקודות דורשת חד"ש-תע"ל מהממשלה לשתף ראשי רשויות, נציגי ציבור ומומחים מהחברה הערבית במערך שיוקם להתמודדות עם הפשיעה. במסמך נכללו גם סוגיות חברתיות ובהן מצוקת הדיוור והקרקע: "במסגרת טיפול בגורמי העומק ובמחוללי הפשיעה נדרש פתרון רוחב בתחום התכנון והבנייה, ביטול חוק קמיניץ והכרה בכפרים בלתי מוכרים בנגב". כמו כן נדרשת "הקמת רשות סטטוטורית מתוקצבת במשרד ראש הממשלה לטיפול בפשיעה מאורגנת ובעבריינות", שתפעל "ללא תלות בממשלות המתחלפות".

לפי המסמך, חיוני לבטל את המשמר הלאומי שמקדם השר בן גביר, ולכלל הפחות להוציא מתחום סמכותו כל נושא הקשור החברה הערבית. "על המשטרה לפעול לאיסוף הנשק

ולמניעת זליגתו והברחתו מבסיסי הצבא. זאת ועוד. אנו דורשים לבדוק האם יושמו המלצות מבקר המדינה בעניין כפי שהובאו בדו"ח המבקר 'התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים המעורבים', נכתב. עוד דורשת חד"ש-תע"ל גיבוש תוכנית סדורה להגנה על ראשי רשויות ומניעת השתלטות ארגוני הפשיעה על מכרזים ברשויות המקומיות. ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל הודיעה שב-24 ביוני תתקיים בחיפה הפגנה ארצית במחאה על אוזלת היד של הממשלה והמשטרה בטיפול בפשיעה. ההפגנה נמנית עם שורה של צעדי המחאה שנקבעו בחודש שעבר. בסוף השבוע שעבר החל גם קמפיין שלטי חוצות תחת הכותרת "רוצים לחיות" בקריאה לממשלה לפעול למיגור האלימות.

חד"ש חיפה נגד המתקפה על כנסיית סטלה מאריס בכרמל

משלחת של חד"ש ובה יו"ר חד"ש-תע"ל ח"כ איימן עודה ופעילים בסניף חיפה, ביקרה (3.6) במגור סטלה מאריס כדי להביע סולידריות עם הכמרים. זאת בעקבות התקפה נוספת של קנאים יהודים נגד הקהילות הנוצריות בעיר. בשבוע שחלף הופץ ברשתות החברתיות סרטון שבו נראים חסיד ברסלב בשטח כנסיית סטלה מאריס בכרמל הצרפתי. בסרטון אומר אחד החסידים: "זה הקבר של אלישע הנביא", וחברו מוסיף: "לפי המסורת היהודית, אלישע הנביא קבור פה".

לדברי חבר מועצת העיר חיפה לשעבר רג'א זעאתרה: "הטענות בדבר קבר צדיק במגור צריכות להדליק נורה אדומה אצל כל מי שאכפת לו מהעיר חיפה ומהיחסים בין שני העמים ובין כל הדתות בעיר. בעבר אירעו ניסיונות ההשתלטות על קבר השייח' עיסא בשכונת אל-מחטה (חיפה אל-עתיקה) בעילה של שיוכו לחכם או צדיק אחר שלפתע צצו לו שישה או שבעה קברים ברחבי הארץ".

לדברי זעאתרה, "מדיניות יהוד המקום והזיכרון ונישול ההקדש המוסלמי והנוצרי מרכושם אינה חדשה. לעתים רבות זה מתחיל בהזויים שמאמינים בשקרים של עצמם, ואז השקר הופך מדיניות ממשלתית ומוניציפלית. זה מסוכן שבעתים בצל ממשלה פשיסטית תאווה שיסוי בשנאה וגזענות, ובצל התמודדות מוניציפלית רוויות משברים ופופוליזם. עצימת עיניים או שיתוף פעולה עם תוקפנות חמורה מעין זו היא קו אדום עבור כל תושב ערבי המכבד את עצמו, ועבור כל תושב יהודי דמוקרטי ומתקדם".

קמפיין לפינוי התחנה המרכזית בתל אביב

קמפיין לסגירת התחנה המרכזית בדרום תל-אביב הושק השבוע (5.6) בידי סיעת אנחנו העיר בעיריית תל אביב-יפו. באירוע השתתפו ד"ר דב חנין, חבר הכנסת לשעבר ויו"ר פורום האקלים הישראלי, וחברת מועצת העיר שולה קשת. המארגנים מסרו: "התושבים שמסביב לתחנה נושמים את העשן של 6,000 אוטובוסים שיוצאים ונכנסים לתחנה כל יום. רמת התחלואה מסרטן באזור התחנה גבוהה יותר מאשר בשאר הארץ והאזור הוכרז כמוכה זיהום אוויר. נצבא, החברה שבבעלותה התחנה המרכזית, רק מרוויחה מעליית מחירי הנדל"ן באזור בעוד שאנחנו, התושבים, נושמים פיח של אוטובוסים". עוד נמסר: "לא ניתן לתאגיד נצבא ולחברות האוטובוסים הפועלות בשטח התחנה לברוח מאחריות". בגיליון הקרוב של "זו הדרך" יתפרסם דיווח על הקמפיין.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

ראיין עם ד"ר ארנת טורין, חברת סיעת חד"ש במועצת העיר חיפה

השמאל בחיפה נעוץ לבחירות

ד"ר ארנת טורין (צילום: ראובן כהן, דוברות עיריית חיפה)

כיצד נערכת חד"ש בחיפה לבחירות המקומיות?

הבעיות של חיפה שונות מאלה של גוש דן. מחירי הדיור לא האמירו למדרגת מדע בדיוני, ואין לנו בעיות של תחנה מרכזית או קורקינטים חשמליים. לעומת זאת, הסוגייה של חזירי הבר מעסיקה מאוד את תושבי העיר, ובתי הזיקוק עדיין מהווים מפגע אקולוגי. קיימנו בסניף כמה ישיבות שדנו בשאלה, כיצד צריכה חד"ש להתארגן לקראת הבחירות בחיפה. כאנשי שמאל בעירייה, אנו מחויבות לדאוג לאינטרסים של האוכלוסיות המוחלשות.

בסניף שוררת הסכמה, כי עלינו ליצור חזית רחבה יחד עם כוחות נוספים בציבור היהודי ובציבור הערבי כדי להגיע להישגים בזירה העירונית. על סדר היום שלו כמה שמות של אנשים וארגונים. השאלה החשובה כעת היא כיצד לתרגם את המחאה נגד ההפיכה המשטרית לכוח פוליטי מתקדם. זו שאלה שהעסיקה כבר את מרקס: כיצד הופכים אוסף של אנשים כועסים לקבוצה בעלת תודעה מעמדית, ארגון ותוכנית פוליטית.

ומשהו אופטימי: היסטוריונים של יוון העתיקה ניסו להסביר מדוע התפתחו הערים ספרטה ואתונה באופן כה שונה זו מזו: האחת פיתחה תרבות מיליטריסטית והשנייה - את יסודות הדיון הדמוקרטי, הפילוסופיה והמדע. אחד ההסברים לכך הוא קיומו של נמל באתונה. נמל פירושו מפגש עם תרבויות שונות, שאת שפתן יש ללמוד כדי להגיע להסכמות ולקיים מסחר. לחיפה יש נמל ומסורת רב-תרבותית. אני משוכנעת שלא הייתי נעשית אקטיביסטית לולא גדלתי בחיפה. לעיר יש מסורת סוציאליסטית ושל חיים משותפים. חסן שוקרי, ראש העיר של חיפה בשנות ה-20 של המאה ה-20, התעקש שתהיה נציגות יהודית במועצת העיר אף שהאוכלוסייה היהודית אז הייתה קטנה. היו מי שהוקיעו אותו כבוגד, ואף ניסו להתנקש בחייו יותר מפעם אחת. אך הוא התעקש ועמד בגבורה על כך שתהיה נציגות לשני העמים במועצת העיר. אני מקווה שנצליח להמשיך מורשת זו שיצרו קודמינו הערבים והיהודים.

אסף טלגם

השבוע ראיין "זו הדרך" את ד"ר ארנת טורין, חברת סיעת חד"ש במועצת העיר חיפה. השיחה עסקה במצב הפוליטי ובעשייה במועצת העיר, לקראת הבחירות המקומיות שיתקיימו בחודש אוקטובר.

בבחירות הקודמות הוצבה טורין במקום השלישי ברשימת חד"ש למועצת העיר, אך הרשימה זכתה בשני מושבים בלבד ולמועצה נכנסו רג'א זעאתרה ושהירה שלבי. בחודש אפריל, בעקבות התפטרותו של זעאתרה שעבר למצרים כדי לקדם מפעלי תרבות וספרות ערבית, נכנסה טורין לתפקיד. בכך הפכה סיעת חד"ש הסיעה הערבית-יהודית הראשונה בהיסטוריה של חיפה המורכבת משתי נשים.

מה המצב הפוליטי בחיפה? האם יש אווירת בחירות?

מועצת העיר חיפה שרויה במצב כאוטי. לראשת העיר אין קואליציה. מספר תומכיה מצומצם והעיר מנוהלת למעשה בידי האופוזיציה, שהתרחבה עם השנים. האופוזיציה מורכבת מאנשי יונה יהב, ראש העיר הקודם, וכן חברי מפלגת העבודה, הירוקים והליכוד. סיעת חד"ש חברה באופוזיציה ומשתתפת פעולה עם יתר הסיעות, כאשר הצעותיהן עולות בקנה אחד עם טובת העיר. ישיבות המועצה מתנהלות באווירה צעקנית. למרות שהישיבות נמשכות לעיתים כמה שעות, מעט מאוד שיח ענייני מתקיים בהן.

בתנאים אלה, האפשרות לקדם יוזמות מוגבלת. הקואליציה מצרה את חופש התנועה של האופוזיציה. לדוגמה, עד כה לא מאפשרת לי הקואליציה "לרשת" את תפקידיו של רג'א זעאתרה בוועדות השונות: ועדת הכספים, ועדת ההנחות בארנונה, ועוד. האופוזיציה מצדה חותרת לבלום כל יוזמה מצד העירייה. אווירת הבחירות הקרובה מובילה להפרזה, להאשמות ולנאומים שנועדו רק ליצירת כותרות.

סיעת חד"ש תמכה בעבר בראשת העיר. מדוע חברתן

לאופוזיציה?

בעקבות הבחירות הקודמות, ניהלה הסיעה משא ומתן עם עינת קליש-רותם, שהסכימה להעניק לחד"ש את סגנות ראשת עיר. רג'א אמור היה לכהן בתפקיד. אולם בעקבות מסע תעמולה גזעני וארסי שנוהל נגדו בעיר וגם בזירה הארצית, החליטה ראשת העיר לסגת. בסופו של דבר מונתה חברתנו שהירה שלבי לסגנית ראשת העיר, ולראשונה בהיסטוריה הייתה לחיפה סגנית ראש עיר ערבית.

אך מצב זה נשתנה לאחר תקופה קצרה. המתנגדים לראשת העיר השכילו לאחד כוחות לברית רחבה נגדה ולפטר את בעלי התפקידים שמינתה. חברנו לאופוזיציה משתי סיבות: ראשית, מפני שבתקציב הובטחו לנו סעיפים כמו סיוע למסודות תרבות ולעמותות שאנו מבקשות לקדם, וחשוב מכך - שינוי עמוק במדיניות כלפי החינוך הערבי בעיר. בחיפה, הורה ערבי שמבקש להבטיח חינוך איכותי לילדיו נאלץ להסתמך על מוסדות כנסייתיים פרטיים. הדבר שקול לתשלום שכר לימוד אוניברסיטאי מדי שנה לכל ילד, כבר מגיל הגן. כדי לשנות זאת נחוצים תקציבים לשיפור מערכת החינוך הערבית הציבורית, על מנת להשוות את רמתה לרמת המוסדות הפרטיים. כשראינו שהפער בין ההסכמים הקואליציוניים למימושם גדול, פרשנו מהקואליציה.

מנהיגים ממק"ח, חד"ש וועדת המעקב במאהל המחאה (צילום: "זו הדרך")

ביקור במאהל המחאה של ועדת המעקב מול הכנסת סולידריות יהודית-ערבית נגד הפשיעה

יהודים תושבי ירושלים, שכלל נציגים מסניף חד"ש המקומי, התנועה "פרי ג'רוזלם", ההתארגנות "מסתכלים לכיבוש בעיניים", השמאל האמוני וארגונים נוספים.

אישה דתייה שהצטרפה לביקור במאהל המחאה אמרה: "ביהדות ישנה מצווה – לא תעמוד על דם רעך. אני פונה לנציגי הציבור שלי: איך אתם יכולים לשבת בכנסת, להתפלל שלוש פעמים ביום, לחבוש כיפה ולהגיד שאתם דתיים, ולא לקיים את המצווה החשובה הזו".

פעילה מהארגון "הבית המשותף", השותף בהובלת המחאה בירושלים, אמרה: "בעיני ההפגנות השבועיות בנושא הרפורמה המשפטית נועדו לא רק להחזיר את המצב לקדמותו. כשמעתי את קורבנות האלימות בחברה הערבית, הבנתי שעבורם מעולם לא הייתה כאן דמוקרטיה אמיתית. בהפגנות עלינו לחתור לכינונה של דמוקרטיה אמיתית עבור כולם וכולן".

ח"כ עאידה תומא-סלימאן סיפרה למבקרים: "היום, כשהגשנו את כתב האישום נגד נתניהו בתמיכה בפשיעה בחברה הערבית, לפתע הוא התעורר. פתאום הוא גילה שיש פשיעה בחברה הערבית, כמו שגילה לפני כמה שנים, בביקור למקלט לנשים מוכות, שישנן נשים שסובלות מאלימות. אחרי שגילה שיש פשיעה בחברה הערבית, הוא הזמין אותנו [חברי הכנסת מחד"ש-תע"ל] לפגישה בנושא המאבק באלימות בחברה ערבית. כדי לעצור את הפשיעה, אני מוכנה לדבר אפילו עם נתניהו".

אלה רק שלושה ציטוטים מתוך דברים רבים שנאמרו במאהל, אך הם מראים כי יש תקווה למאבק. הסולידריות שהפגינו המבקרים היהודים במאהל הייתה חשובה מאוד, כי היא הוכיחה שהחברה הערבית לא תעמוד לבד מול המשבר שנכפה עליה.

אבירם ס. פרי

בשנים 2018-2022 היה שיעור הנרצחים בחברה הערבית גבוה ב-300 אחוזים משיעורם בחברה היהודית. אם נשאל ישראלי ממוצע לסיבה לפער זה, ככל הנראה נקבל תשובה בסגנון: "ככה זה בחברה הערבית" או "זה עניין של כבוד המשפחה". אבל כאשר מסתכלים בנתונים, ניתן לראות שעד שנת 2000 לא הייתה הפשיעה בחברה הערבית-הפלסטינית חריגה ביחס לפשיעה בחברה הכללית.

גל הפשיעה הנוכחי אינו גזירת גורל. לשלטון יש אינטרס מובהק להשאיר את המצב כמו שהוא, כדי לדכא את הציבור הערבי ולהחלישו. המשטרה בקושי מתערבת, אף על פי שהיא יודעת היטב מי הם הפושעים. עוד ב-2008 פרסמה המשטרה רשימה של עשרת ארגוני הפשע החזקים ביותר – רשימה שלא השתנתה הרבה מאז. אוזלת היד המשטרתית אינה תוצאה של היעדר אמצעים או אפילו זלזול. כאשר מפכ"ל המשטרה מצהיר, כי ב"מגזר" הערבי רצח הוא עניין נורמלי, אין זו בעיה של גזענות פרטית אלא של מדיניות ממסדית.

בשבוע שעבר הקימה ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל מאהל מחאה מול הכנסת, במטרה להעלות מודעות לסוגיה הכואבת של הפשיעה ולמחות על אוזלת היד. למאהל הגיעו קורבנות של הפשיעה ששיתפו את חוויותיהם, חברי כנסת ואישי ציבור וגם אנשים שביקשו להבין את המצב או להביע סולידריות.

בין היתר נכחו במאהל ראשי ועדת המעקב; חברי כנסת מסיעות חד"ש-תע"ל, רע"מ, העבודה, ש"ס וישראל ביתנו; חברי כנסת לשעבר; ראשי רשויות ערביות, נציגי ארגונים בחברה האזרחית, נציגים מהמחאה בירושלים ובתל אביב, ועוד. כמו כן ביקרו במאהל המנהיגה הקומוניסטית האיטלקיה לואיזה מורגנטיני, לשעבר חברת הפרלמנט האירופי, והסופר האפרו-אמריקאי הנודע טא-נהסי קואטס. אחד האירועים המעוררים ביותר במאהל המחאה היה ביקור סולידריות של

מפלה לסוציאליסטים בבחירות האזוריות בספרד

המפתח לממשלה הבאה בידי השמאל

בדיני עבודה. לפני שנבחרה לפרלמנט במסגרת הברית "פורדמוס – איחוד השמאל", הגנה במשך שנים רבות על עובדים וארגוניהם במחוז גליסיה. דיאס נולדה ב-1971 וב-1986 הצטרפה לנוער הקומוניסטי. בינואר 2020 מונתה לשרת העבודה.

לוח זמנים צפוף

"סומאר" עשויה להיות הפתעת הבחירות הקרובות. קרנם של הסוציאליסטים בירידה, ו"פורדמוס" לא מצליחה להתגבר על חילוקי דעות פנימיים. לכן, ביכולתה של התארגנות השמאל החדשה, שקיבלה כבר את תמיכתם של הקומוניסטים, הירוקים ומפלגות אזוריות רבות, לנקז אליה מצביעים רבים.

לפי הסקרים, אילו היו הבחירות נערכות היום, סיעת "סומאר" בראשות דיאס הייתה גורפת 18% מקולות הבוחרים, הייתה זוכה ב-50 מושבים בפרלמנט וכך הופכת הסיעה השלישית בגודלה. יצוין שלסיעה "פורדמוס – איחוד השמאל" יש כעת 35 חברי פרלמנט, לאחר שזכתה ב-13% מקולות הבוחרים בבחירות שנערכו ב-2019. עתה מנבאים הסקרים ל"פורדמוס" 3% מהקולות ושבעה חברי פרלמנט.

דיאס מעוניינת לצרף את "פורדמוס" ל"סומאר", ובסוף השבוע שעבר החלו המגעים להצגת רשימה משותפת, שבידיה יהיה המפתח להקמת ממשלה שמאלית. "יהיה בסדר", הרגיעה דיאס בשבת האחרונה. כל המפלגות אמורות להגיש את רשימותיהן לבחירות עד יום שישי הקרוב (9.6).

נמרוד עובד

סכנה למלחמת אזרחים בצ'יאפס

הצבא הזפאטיסטי לשחרור לאומי התריע בשבוע שעבר (1.6) שמחוז צ'יאפס המקסיקני עומד בפני התלקחות של מלחמת אזרחים. זאת, בעקבות התקפות מזוינות רבות על קהילות איכרים מצד אנשי כנופיות הקשורים בארגון בעלי מטעי הקפה ובקרטלים של הפשע המאורגן.

בשנת 1994 השיבו העמים המקוריים ("אינדיאנים") מלחמה שעה לבעלי האדמות תחת דגל הזפאטיסטה – ארגון הקרוי על שם אמיליאנו זפאטה, גיבור לאומי מקסיקני שעמד בראש המאבק נגד האימפריאליזם האמריקאי בתחילת המאה ה-20. הם ארגנו צבא עממי והפכו את כפריהם למבצרים של מרד מזוין שלא הובס עד עצם היום הזה.

מנהיגי הצבא הזפאטיסטי הדגישו שמאז ממשלתו של הנשיא קרלוס סלינס דה-גורטרי (שכיהן בין 1988 ל-1994) ועד לנשיאותו של אנדרס מנואל לופס אוברדרו (הנחשב איש שמאל ושכהונתו החלה ב-2018), "מנסים לכתר ולהשמיד אותנו". "זו לא מחלוקת בין קבוצות אתניות, כפי שטוענים דוברי הממשלה, אלא ניסיון של בעלי האדמות בשיתוף עם הפשע המאורגן לנשל אותנו ולהשתלט על אדמותינו", הבהירו. הפגנות תמיכה בקהילות הילידיות בצ'יאפס נערכו ברחבי מקסיקו בשבוע האחרון, וביום חמישי השבוע (8.6) צפויה הפגנה המונית במרכז הבירה מקסיקו. קרוב ל-800 איגודים מקצועיים, מפלגות שמאל, תנועות חברתיות ואגודות סטודנטים הודיעו על השתתפותם בהפגנה.

נ"ע

מנהיגת "סומאר", השרה יולנדה דיאס (צילום: מונדו אוברור)

ראש ממשלת ספרד פדרו סנצ'ס הכריז בשבוע שעבר (29.5) על הקדמת הבחירות הכלליות שנועדו להתקיים בסוף השנה. "רעידת אדמה פוליטית שלא ניתן לחזות את תוצאותיה", נאמר בכותרת של היומון "אל פאיס". ההודעה המפתיעה של סנצ'ס הושמעה יום לאחר שהמפלגה הסוציאליסטית בראשותו ספגה מכה קשה בבחירות ברשויות המקומיות ובחבלים האוטונומיים.

סנצ'ס עומד מאז 2019 בראש ממשלה קואליציונית עם הברית של מפלגת השמאל "פורדמוס" ועם חזית "השמאל המאוחד" של המפלגה הקומוניסטית. לדבריו, הוא יפזר את הפרלמנט כדי להיערך לבחירות שיתקיימו ב-23 ביולי.

לפי הסקרים - הימין ניצח

"המפלגה העממית" השמרנית הניאו-ליברלית זכתה בהישגים גדולים בבחירות המקומיות והאזוריות. אף שהמפלגה ניצחה במחוזות רבים, היא תצטרך לקבל את תמיכת מפלגת הימין הקיצוני "ווקס" כדי לעמוד בראש כמה מהממשלות האזוריות. ההתחזקות של השמרנים והימין הקיצוני גרמה להיעלמותה של מפלגת הימין "סידאדנוס" שקיבלה 16% מקולות הבוחרים והכניסה 55 נציגים לפרלמנט בבחירות שנערכו ב-2019.

ההודעה בדבר הקדמת הבחירות הביאה לעריכת גל סקרים שפורסמו בעשרות היומונים הרואים אור ברחבי ספרד. רשות השידור הממלכתית ערכה בסוף השבוע שחלף סיכום - "סקר הסקרים" - לפיו השותפות בין השמרנים לימין הקיצוני מובילה וצפויה לזכות ברוב זעום: 179 חברי פרלמנט מתוך 352 - שלושה מושבים יותר ממה שנחוץ כדי להקים קואליציה. השמרנים צפויים להתחזק באופן ניכר, אך "ווקס" צפויה לאבד תמיכה.

כמו כן, לפי הסקרים, הקואליציה השלטת עתידה לעבור לאופוזיציה ולזכות ב-133 מושבים בלבד. ביתר המושבים ב"קורטס" (הפרלמנט במדרד) יחלקו מפלגות אזוריות - חלקן שמאליות הדורשות עצמאות של חבלים שונים, כגון "בילדו" בחבל הבסקי שזכתה בהישג ניכר בשבוע שעבר.

בטרם החליט סנצ'ס להקדים את הבחירות, הכריזה שרת העבודה הקומוניסטית, יולנדה דיאס, על מועמדותה לראשות הממשלה במסגרת מערך כוחות השמאל החדש "סומאר" (בעברית: להצטרף, להתחבר). דיאס היא עורכת דין המתמחה

הסדרה מייצגת את השמרנות הפוליטית של שיח הזהויות

השטחיות של מדורת השבטים

מרחפת מעליה. הניתוח השבטי של המחאה החברתית של 2011 מתעלם באופן מכוון מהאופי המעמדי של המאבק ומהיקפו הגיאוגרפי הנרחב – מקריית שמונה ועד אילת. אפילו טובול מספר כי ניסה להקים מאהל מחאה בשכונת נווה שאנן ב"א, בה חיים לתפסתו "בני השבט" שלו.

עד סוף שנות ה-90 רווחו בסוציולוגיה הישראלית ניתוחים של החברה בראי יחסי הכוח. סוציולוגים כברון קימרלינג ז"ל, אורי רם, לב גרינברג ואורי בן אליעזר התייחסו לשליטה של ישראל בפלסטינים ושל בעלי ההון בעובדים, ולא פעם קשרו בין הדברים. מאז נזנחה גישה זו כמעט לחלוטין והוחלפה בגישה א-פוליטית של סוציולוגים פופולריים

כמו ניסים מזרחי וניסים ליאון. אלה בוחנים את הסכסוכים והמחלוקות הפוליטיים בחברה הישראלית בגישה המכונה רב-תרבותית. הסדרה "מדורת השבטים" מושפעת ללא-ספק משינוי זה.

שם הסדרה מתכתב עם מונח פופולרי מלימודי תקשורת – "מדורת השבט". בעבר נתפס הערוץ הראשון כמעצב המרכזי של דעת הקהל בישראל, אך בראשית שנות ה-2000 החליפו אותו במידה מסוימת ערוץ 12 והיומון "ידיעות אחרונות". אלה קיבלו בהדרגה דימוי של אויבים לכאורה של השבט "הימני-פופוליסטי", שהקים לעצמו את העיתון "ישראל היום" (2007) ואת ערוץ 14 בטלוויזיה (2014). במציאות, כלי תקשורת אלה הם מאמץ פוליטי ממומן של בעלי ההון אדלסון (קודם שלדון, כיום מרים) ומירילשוילי, המקדמים את האינטרסים שלהם ולא את "מהפך הייצוג" של שבט כזה או אחר. זו דוגמה נוספת לכישלון של תזת השבטים, שגם בשמאל יש מי שמתפתים לאמצה.

אלה המלהגים ללא סוף על "שבר בעם" ועל המחלוקות הקורעות את החברה אינם מעוניינים במציאת פתרונות. הקריאה לצמצום החיכוך והמאבקים הפוליטיים אינה אלא שמרנות בתחפושת. מטרתה – לבלום את הקידמה ואת החתירה לצדק ולהקפיא את המצב הקיים. אז מה יועילו לנו עוד סדרה ועוד סדרה שמגיעות למסקנה דומה?

בעבר שידר הערוץ הראשון מפעם לפעם סדרות וכתבות נוקבות, שלא התביישו להציג את פרשנות מעמיקה וביקורת פוליטית. מוטב לתאגיד השידור "כאן" לא לחשוש מן השלטון, לוותר על פוליטיקת הזהויות ולהשתמש בכללי התקשורתיים לתועלת צופיו הישראלים והפלסטינים.

בתאגיד השידור הציבורי "כאן" עלתה לאחרונה סדרה דוקומנטרית רחבת היקף בשם "מדורת השבטים". בדומה לסדרות ולסרטים דוקומנטריים אחרים בנושאים פוליטיים וחברתיים מהשנים האחרונות, נקודת הפתיחה של הסדרה היא החתימה על הסכם אוסלו בשנת 1993.

דפני ליף ב"מדורת השבטים" (צילום מסך: כאן 11)

הסדרה של דוקי דורר ונפתלי גליקסברג, המתמקדת בגיוון ובייצוג, מציגה שלל מרואיינים מה"שבטים" השונים המרכיבים את החברה בישראל. לדוגמה, פולי ברונשטיין, מנכ"לית "יוזמת המאה", מייצגת בסדרה את מחנה המרכז-שמאל; אופיר טובול מהארגון "תור הזהב" מייצג את "השבט" הימני-מזרחי-מסורתי; ומייסם ג'לג'ולי, חברת חד"ש ולשעבר יו"ר נעמ"ת במרחב השולש

הדרומי, מייצגת את "השבט הערבי". הגישה הדוגלת בגיוון ובייצוג חברתי מנסה לשזור את הפרשנויות של השבטים השונים לסיפור ישראלי מורכב, המביא לידי ביטוי את כל הצדדים המעורבים. התוצאה היא ניתוח נרטיבי המתעלם מהמאבק המעמדי והמנותק מיחסי הכוח. לפי גישה זו, כל הצדדים שווים ולכל צד פרשנות ששווה בערכה לפרשנות של השבט האחר. במקום מאבקים פוליטיים וחברתיים יש רק נרטיבים מתחרים ומאבק על הפרשנות.

מאז "נאום השבטים" של הנשיא לשעבר רובי ריבלין ב-2015, המוזכר בסדרה כרגע מכונן, רווח הניתוח של החברה הישראלית בגישת "השבטים", המבכה את אובדן הקונצנזוס וכללי המשחק המשותפים בציבוריות הישראלית. המצדדים בגישה זו דוגלים בחתירה מתמדת להסכמה, תוך רידוד מחלוקות והתעלמות ממאבקים פוליטיים קונקרטיים. סוגיות פוליטיות כמו הכיבוש, אי-השוויון, האפליה העדתית, העוני והניצול הקפיטליסטי מתוארות כנקודות מחלוקת בין השבטים השונים, שהמפריד ביניהם הוא גבול אתני-תרבותי מדומיין, המשטיח אף את ההבדלים שבתוך "השבטים" ומזהה בטעות בין מוצא לבין עמדות פוליטיות. צופה העוקב אחר הראיונות ומאזין לפרשנויות השונות שמציגה הסדרה מקבל "תמונה מלאה", אך נותר ללא פתרון פוליטי או ניתוח מעמיק יותר של המציאות, מלבד הסכמה כי "צריך לשמוע את כל הצדדים".

דפני ליף מרואיינת בסדרה על תקן גיבורה טרגית, שניסתה לחולל שינוי חוצה מגזרים שעלה בתוהו. החלק המנחת את המחאה החברתית של קיץ 2011 הוא רגע של הפוגה מהניתוח השבטי. אך זה חוזר כמה דקות לאחר מכן כאשר טובול מ"תור הזהב" מכריז כי בני השבט המזרחי-מסורתי לא "חלמו" בכלל להשתתף במחאה החברתית של המפא"יניקים, שרוחם

יריד ההוצאות לאור העצמאית שנערך אשתקד בדרום-תל אביב (צילום: הקולקטיב הספרותי)

יריד הספרים העצמאי של הקולקטיב הספרותי

פורסם ספר ההיסטוריה שבעל-פה של ואדי-עארה

"עדויות מנבכי הזיכרון: היסטוריה שבעל-פה של ואדי-עארה" בעריכת פרופ' מוסטפא כבהא פורסם באחרונה בהוצאת "גלילית". אירוע טרום השקה נערך לאחרונה בגלריה לאמנות אום אל-פחם.

בספר 620 עמודים של עדויות בערבית, בעברית ובאנגלית מפי זקני היישובים של ואדי עארה. העדויות נאספו במסגרת פרויקט לחקר תולדות האזור בהובלתו של האמן סעיד אבו שקרה. הספר מאגד עשרות עדויות שנבחרו בקפידה מתוך מאות שנאספו לאורך שנים במטרה לשמר את הזיכרונות האישיים המרכיבים זיכרון קולקטיבי יקר ערך. באירוע שנערך בהשתתפות קהל רב אמר העורך הראשי של ההוצאה, חיים בלוזר: "ניהול זיכרון זו פריבילגיה של החזקים, אבל גם חובתם של המוחלשים".

י"א

עֵבוֹעַ עֵיִר / לְרִיסָה מִיֵּלֶר

מקונג / תום הדני נוח

חֲפִי עַל אֶחָד הָאִיִּים בְּנֶהֱרַק הַמְּקוֹנֵג,
זֶה עֵנֵן שֶׁל יוֹם עַד שְׁאֲגִיעַ .

בִּינְתִּים אֶל תַּעֲשֵׂי דָבָר

אוּ תַעֲשֵׂי דָבָר,

שְׁאֵמֵר כֶּן תַּרְצִי

לְעֵשׂוֹת שׁוֹב אִתִּי.

(מתוך "פרא בית החזה", 2011)

יריד הספרים העצמאי יתקיים השנה בחמש ערים בהשתתפות 70 הוצאות לאור עצמאיות. היריד, הנערך מדי שנה ביוזמת "הקולקטיב הספרותי" של ההוצאות העצמאיות, ייפתח ביום ראשון הקרוב (11.6) וימשך עד 25 ביוני.

יריד הספרים העצמאי הראשון נערך בקיץ 2021. הוא משך אליו אלפי קוראים והיה אירוע תרבות בו מוצגים ספרים שלרוב אינם נמכרים בשתי רשתות הספרים הגדולות. השנה צפוי היריד להכפיל את היקפו ולכלול כ-70 הוצאות לאור של ספרים בכל הסוגות – מקור ותרגום, שירה ועיון, נוער וילדים – בצד הרצאות, קריאות והופעות.

היריד ייפתח ביום ראשון הקרוב בירושלים וימשך עד יום שלישי בין השעות 17:00 עד 22:00 במתחם תחנת הרכבת הראשונה. בין 14 ל-16 ביוני יתקיים היריד ברחבת סינמטק תל-אביב בין השעות 17:00-22:00. ב-19 ביוני ינדוד היריד לכיכר רמב"ם (לשעבר אורדע) ברמת גן, בשעות 16:00-22:00; למחרת, 20 ביוני, יתקיים היריד בין 17:00 ל-22:00 בקריית טבעון. היריד יינעל בבית הגפן בחיפה ב-21 וב-22 ביוני בשעות 17:00 עד 22:00.

עם ההוצאות העצמאיות שייקחו חלק ביריד נמנות: אפרסמון, לוקס, הבה לאור, בבל, פטל הוצאה לאור, אסיה, קרן, פיתום הוצאה לאור, מקום לשירה, תמיר הוצאה לאור, אחותי למען נשים בישראל, מכתוב, טנג'יר, תנועת המשוררות, מינרובה בית הוצאה לאור, הוצאת אדרא רבא – בית להוצאת ספרים אקדמיים, תשע נשמות, ספרי נובמבר, פסיק, האגודה הישראלית למדע בדיוני ולפנטסיה, הוצאת פנק, ברחש / גרנטה, מסעות – צור שיזף, זברה, רדיקל, פרפנצ'ה הוצאה לאור, תרסט, בשער בית הוצאה לאור, הוצאת דוב, דבי אופקים, הוצאת מי-לי ובלמה.

יוסי אבו

'רוח האדם, רוח המקום' עד אוגוסט

לאור הביקוש העצום ודרישת הקהל, החליט המשכן לאמנות בעין חרוד להאריך את הצגת התערוכה "רוח האדם, רוח המקום" – אמני משפחת אבו-שקרה בעין-חרוד", עד 5 באוגוסט. כמו כן, מדי יום חמישי נערכים בתערוכה סיורים מודרכים. בשבת הקרובה (10.6) ייערך במשכן אירוע מיוחד לזכרו של האמן עאסם אבו-שקרה שהלך לעולמו בטרם עת.

אלפים צעדו נגד הכיבוש

בהפגנה נגד הכיבוש השתתפו הארגונים: לוחמים לשלום, מחסום ווטש, מסתכלים לכיבוש בעיניים, אמהות נגד אלימות, יש גבול, מסרבות, שוברים שתיקה, אמנסטי, עמק שווה, שלום עכשיו, עומדים ביחד, רופאים לזכויות אדם, קול רבני לזכויות אדם, נשים בשחור, במקום – מתכננים למען זכויות תכנון, תורת צדק, עיר עמים, יש דין, אקדמיה לשוויון, הוועד נגד עינויים, פורום המשפחות, עו"סים שלום, גישה ועוד. מאוחר יותר באותו ערב נערכה ברחוב קפלן הפגנה נגד ההפיכה המשטרית, זו השבת ה-22 ברציפות. לאחר המחאה ירדו מפגינים לנתיבי איילון וחסמו את הכביש לתנועה בשני הכיוונים. אלפים רבים הפגינו במקביל במרכז חורב בחיפה, והפגנות נוספות התקיימו בפרדס חנה, רחובות, נתניה, רמת השרון, חיפה, באר שבע, ירושלים, כפר סבא, ראשון לציון, הרצליה, צומת הגומא בגליל העליון, כפר תבור ובעשרות מקומות נוספים ברחבי הארץ.

לפי המארגנים, כ-155 אלף מפגינים השתתפו במחאה בקפלן בתל אביב. בהפגנות בשאר המוקדים השתתפו לפי הערכה עוד 145 אלף איש. ההפגנות התקיימו ב-3.6 על רקע הדיכוי המשטרתי הקשה של פעילים נגד ההפיכה בהפגנה מול ביתו הפרטי של ראש הממשלה נתניהו בקיסריה ומול תחנת משטרת חדרה. באור עקיבא שליד קיסריה תקפו אנשי ימין קיצוני פעילים נגד ההפיכה המשטרית בתום הפגנה שהתקיימה במקום. כמה מפגינים שחזרו למכוניותיהם גילו כי צמיגיהם נוקבו, ומפגינים אחרים ספגו דחיפות, יריקות, קללות ואיומים עד שלבסוף חולצו מהמקום בידי חבריהם.

חד"ש - סניף תל אביב

אסיפה פתוחה בהשתתפות ח"כ עופר כסיף
יום ראשון, 11.6, בשעה 20:00, אחד העם 70

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

"אהבה ממבט שני" / מיכל בת אדם

ישראל, 1999, 90 דקות (עברית עם כתוביות באנגלית)
13.6 בשעה 20:00; ההקרנה בהשתתפות הבמאית

השבוע באתר "זו הדרך"

מת מפצעיו הפעוט הפלסטיני שנורה בידי חיילי הכיבוש; עוד הבטחה כוזבת של נתניהו - קרפור שוב מעלה מחירים; עתירה של אדם טבע ודין דורשת לעשות שימוש בכספי קרן העושר של הגז לפי חוק; תאונת עבודה קטלנית בלוד; סיום שביתת הסגל האקדמי הבכיר, ועוד...

zoha.org.il

אלפי יהודים וערכים השתתפו בהפגנה שנערכה בתל-אביב בסוף השבוע (3.6) לציון 56 שנה לכיבוש השטחים הפלסטיניים. את ההפגנה יזמו חד"ש, מק"י, בנק"י ושורה ארוכה של תנועות וארגונים הפועלים נגד הכיבוש ולמען השלום.

הצועדים התכנסו בכיכר דיזנגוף, שם קיימו עצרת קצרה ולאחר מכן צעדו לעבר ההפגנה המרכזית נגד ההפיכה המשטרית ברחוב קפלן. לבקשת מארגני המחאה ברחוב קפלן, דחתה המשטרה את הבקשה לקיים צעדה לציון 56 שנה לכיבוש שתסתיים בעצרת המרכזית. המארגנים נימקו את התנגדותם "בסירוב עקרוני לשתף פעולה עם מפלגות פוליטיות, בהן חד"ש שמובילה את הצעדה". בקרבת רחוב קפלן ניסו שוטרים למנוע את המשך הצעדה של מרכיבי הגוש נגד הכיבוש לעבר העצרת המרכזית, אך בעקבות ההשתתפות הערה אפשרו לצעדה להמשיך במסלול חלופי. לבסוף, כמדי שבוע, הפגינו פעילי הגוש נגד הכיבוש בפינת הרחובות קפלן ודה וינצי.

בעצרת שנערכה בכיכר דיזנגוף אמר מזכיר חד"ש אמג'ד שביטה: "סיום הכיבוש הוא אינטרס של שני העמים. דגל שחור מתנוסס מעל כל ניסיון להפריד את המאבק לסיומו מהמאבק לדמוקרטיה". לדבריו, "הבעיה היא לא שהבאנו את הכיבוש למחאה ברחוב קפלן בתל-אביב, אלא שהכיבוש הביא את נערי הגבעות להשתלט על ממשלת ישראל". "אנחנו בחד"ש מתחייבים להשקיע כל מאמץ לחיזוק המאבק נגד הפשיזם ולמען הדמוקרטיה, ולחיזוקן של הגוש נגד הכיבוש. לשם כך השקנו את היוזמה 'ממחאה המונית לאלטרנטיבה מהותית'", הוסיף.

טל שגיא, מנהלת מחלקת חינוך בשוברים שתיקה, אמרה: "חירותם של מיליונים היא לא עניין של תזמון. היא דחופה. העובדה שאנחנו כאן יחד, יהודים וערבים בסולידריות – היא ניצחון. העובדה שאנחנו מדברים כאן על שוויון, כערך עמוק – היא ניצחון. העובדה שאנחנו עדיין מדברים על שלום – היא ניצחון". סאיל ג'בארין, תושב רמאללה ומנהל שותף של התנועה לוחמים לשלום, אמר בעצרת: "נולדתי לכיבוש ושלושתי ילדי נולדו לכיבוש. אין דמוקרטיה תחת כיבוש. בטח לא בשבילנו, אבל גם לא בשבילכם. אם את כל המשאבים שיש לישראל משקיעה בכיבוש היא תפנה לפיוס, אז יהיה כאן עתיד טוב לכולנו. יש לי תקווה כאשר דור אמיץ בישראל משמיע את קולו לעתיד בלי שנאה ואלימות". "מחמוד דרוויש אמר, 'אני לא יודע מי צודק ומי לא, אבל ראיתי מי משלם את המחיר'. אני קורא לכם – בואו נפסיק לשלם את המחיר", הדגיש.

אנחנו העיר - ת"א-יפו

משתתפת בצערה של חברתנו שולה קשת
על פטירתו של אחיה

בן ציון קשת

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י : maki.org.il info@maki.org.il